

II. SAĞLIK

II.1. SAĞLIK GÖSTERGELERİ

II.1.1. Üreme Sağlığı

TABLO-4: TÜRKİYE'DE YERLEŞİM YERİNE GÖRE ÜREME SAĞLIĞI (% , 1998)

ÖZELLİKLER	KENT	KIR	TOPLAM
DOĞURGANLIK VERİLERİ			
Toplam doğurganlık hızı	2.4	3.1	2.6
Kaba doğum hızı	22.8	24.7	23.4
Genel doğurganlık hızı	87.0	107.0	94.0
Toplam düşük hızı	-	-	23.2
İsteyerek düşük oranı	16.1	11.6	14.5
GEBELİĞİ ÖNLEYİCİ YÖNTEM			
Herhangi bir doğum kontrol yöntemi kullanma	66.7	58.1	63.9
Modern doğum kontrol yöntemi kullanma	40.8	31.4	37.7
Hap			4.4
RIA			19.8
Kondom			8.2
Doğum kontrol yöntemi kullanmayan	33.7	41.9	36.1
DOĞUMUN YAPILDIĞI YER			
Sağlık Kuruluşu	80.2	59.7	72.5
Ev	19.1	39.2	26.7
GEBENİN TETANOZ AŞISI			
Tetanoz aşısı olmayan gebe	53.3	53.9	53.5
Bir doz olan	14.8	28.7	14.5
İki ya da daha fazla	28.7	30.3	29.3
DOĞUM ÖNCESİ BAKIM ALMAYAN ANNE	21.7	47.9	31.5

Kaynak: TTB Türkiye Sağlık İstatistikleri 2000.

TABLO-5: TÜRKİYE'DE DEMOGRAFİK BÖLGELERE GÖRE ÜREME SAĞLIĞI (% , 1998)

ÖZELLİKLER	DEMOGRAFİK BÖLGELER				
	Batı	Güney	Orta	Kuzey	Doğu
TOPLAM DOĞURGANLIK HIZI	2.0	2.6	2.6	2.7	4.2
GEBELİĞİ ÖNLEYİCİ YÖNTEM					
Herhangi bir doğum kontrol yöntemi kullanma	70.5	60.3	68.3	67.0	42.0
Modern doğum kontrol yöntemi kullanma	40.5	35.1	42.8	35.2	26.7
Doğum kontrol yöntemi kullanmayan	30.0	39.4	32.1	41.5	61.9
DOĞUMUN YAPILDIĞI YER					
Sağlık Kuruluşu	86.6	69.2	83.3	83.7	44.4
Ev	12.7	29.8	16.3	15.5	54.4
GEBENİN TETANOS AŞISI					
Aşısız	59.8	31.3	43.2	37.0	73.1
Bir doz	14.0	16.9	18.5	16.4	9.4
İki ya da daha fazla	22.5	47.2	36.4	43.6	16.1
DOĞUM ÖNCESİ BAKIM ALMAYAN ANNE	13.9	25.4	25.8	32.6	60.6

Kaynak: TTB Türkiye Sağlık İstatistikleri 2000.

TABLO-6: SEÇİLMİŞ MODERN YÖNTEMLERİN TEMİN EDİLDİĞİ KAYNAKLAR (% , 1998)

KAYNAK	MODERN YÖNTEMLER				
	Hap	RİA	Kondom	Tüp Ligasyonu	Tüm Modern Yöntemler
Kamu Sektörü	26.0	71.8	27.7	76.9	55.9
Devlet Hastanesi	0.3	14.5	1.3	33.3	11.8
AÇSAP Merkezi	2.2	11.8	4.0	0.7	7.4
Sağlık Ocağı	21.6	30.1	21.9	0.0	23.2
Özel Sektör	73.6	27.5	66.8	20.8	42.1
Özel Hastane	0.2	3.6	0.0	13.2	3.4
Özel Doktor	5.1	19.8	0.3	6.8	12.0
Eczane	68.3	0.5	65.9	0.0	24.5

Kaynak: HÜ 1998 TNSA.

TABLO-7: DOĞUM ÖNCESİ BAKIMIN EN DÜŞÜK OLDUĞU ÜLKELER

(Gebelik Döneminde En Az Bir Kez Muayene Olan Kadınların (15-49 yaş) %, 1990-1999)

ÜLKELER	%
Çad	23
Nepal	24
Mali	25
Bangladeş	26
Pakistan	26
Kamboçya	34
Yemen	34
Nijerya	39
Fas	42
Hindistan	49
Tanzanya	50

Kaynak: Ulusların Gelişmesi, 2000.

II.1.2. Aşılama

TABLO-8: DEMOGRAFİK BÖLGELERE GÖRE AŞILAMA ORANLARI (% , 1998)

BÖLGELER	BCG	DBT3	POLİO3	KIZAMIK
Marmara	95.0	90.8	90.3	87.6
Ege	53.6	53.6	53.6	52.9
Akdeniz	87.2	88.2	88.5	83.4
İç Anadolu	86.9	86.5	89.6	86.3
Karadeniz	84.9	89.4	89.2	88.6
D. Anadolu	42.1	67.7	67.3	67.7
G.D Anadolu	46.4	54.0	53.9	52.6
Türkiye	71.6	75.7	75.6	73.6

Kaynak: TTB Türkiye Sağlık İstatistikleri 2000.

TABLO-9: TEMEL ÖZELLİKLERE GÖRE AŞILAMA DURUMU (% , 1998)

TEMEL ÖZELLİKLER YERLEŞİM YERİ	Tam Aşılı	Hiç Aşı Olmayan
Kent	51.2	2.9
Kır	36.8	4.8
BÖLGE		
Batı	50.2	1.6
Güney	57.3	1.5
Orta	51.8	1.3
Kuzey	58.9	1.7
Doğu	22.9	10.3
CİNSİYET		
Erkek	46.2	3.1
Kız	45.2	4.2
DOĞUM SIRASI		
1	51.8	2.6
2-3	48.9	2.6
4-5	27.2	6.3
6 ve üstü	31.8	8.7

Kaynak: TTB Türkiye Sağlık İstatistikleri 2000.

TABLO-10: BAZI ÜLKELERDE ÇOCUKLARIN DBT3 AŞISI OLMA DURUMU (% , 1999)

ÜLKE	%
SAHRA GÜNEYİ AFRIKA	
Gambiya (En Yüksek)	48
Kongo (En Düşük)	96
ORTA DOĞU VE KUZAY AFRIKA	
İran (En Yüksek)	10
Türkiye (En Düşük)	84
ORTA ASYA	
Türkmenistan (En Yüksek)	56
Afganistan (En Düşük)	74
DOĞU/GÜNEY ASYA VE PASİFİK	
Sri Lanka (En Yüksek)	99
K. Kore (En Düşük)	34
AMERİKA KİTASI	
Peru (En Yüksek)	82
Haiti (En Düşük)	100
AVRUPA	
Macaristan (En Yüksek)	22
İtalya (En Düşük)	94
AVRUPA	
Macaristan (En Yüksek)	100
İtalya (En Düşük)	70
	94
	100
	70

Kaynak: Ulusların Gelişmesi. 2000.

TABLO-11: YERLEŞİM YERİNE GÖRE MORTALİTE DURUMU (% , 1998)

ÖZELLİKLER	KENT	KIR	TOPLAM
BEBEK ÖLÜM HIZI			
Neonatal ölüm hızı	23.5	29.6	25.8
Postnatal ölüm hızı	11.7	25.4	16.9
Bebek ölüm hızı	35.2	55.0	42.7
ÇOCUK ÖLÜM HIZI	7.5	13.7	9.8
BEŞ YAŞ ALTI ÖLÜM HIZI	42.4	68.0	52.1
KABA ÖLÜM HIZI	Veri yok	Veri yok	6.0
ANNE ÖLÜM HIZI	Veri yok	Veri yok	130

Kaynak: TTB Türkiye Sağlık İstatistikleri 2000.

TABLO-12: DEMOGRAFİK BÖLGELERE GÖRE MORTALİTE DURUMU (Binde, 1998)

ÖZELLİKLER	DEMOGRAFİK BÖLGELER				
	Batı	Güney	Orta	Kuzey	Doğu
BEBEK ÖLÜM HIZI					
Neonatal Ölüm Hızı	25.3	16.8	26.8	19.7	32.6
Postnatal Ölüm Hızı	7.5	15.9	14.5	22.4	28.9
Bebek Ölüm Hızı	32.8	32.7	41.3	42.0	61.5
ÇOCUK ÖLÜM HIZI	5.6	10.7	8.7	8.9	15.4
BEŞ YAŞ ALTI ÖLÜM HIZI	38.3	43.0	49.6	50.5	75.9

Kaynak: TTB Türkiye Sağlık İstatistikleri 2000.

TABLO-13: DÜNYADAKİ BAZI ÜLKELERDE ÖLÜM ORANLARI (1999)

ÜLKELER	BEBEK ÖLÜM HIZI (Binde)	BES YAŞ ALTI ÖLÜM HIZI (Binde)	BES YAŞ ALTI ÖLÜM HIZI SIRALAMASI	ANNE ÖLÜM ORANI 1980-1998	KABA ÖLÜM HIZI
Sierra Leone	182	316	1	-	24
Angola	172	295	2	-	18
Nijer	162	275	3	590	16
Afganistan	165	257	4	-	21
Irak	104	128	34	-	6
Fas	45	53	72	230	7
Mısır	41	52	73	170	7
Türkiye	40	48	77	130	6
İran	37	46	79	37	5
Azerbaycan	35	45	81	43	7
Meksika	27	33	97	55	5
Kıbrıs	7	8	158	0	7
ABD	7	8	158	8	8
Kanada	6	6	165	-	7
Küba	6	8	158	27	7
Yunanistan	6	7	161	210	10
Fransa	5	5	175	10	9
Almanya	5	5	175	8	11
Hollanda	5	5	175	7	9
İsveç	3	4	187	5	11
Japonya	4	4	187	8	8
İsviçre	3	4	187	5	9

Kaynak: UNICEF 2001, Ulusların Gelişmesi 2000.

II.1.2. Morbidite

TABLO-14: TÜRKİYE'DE HASTANELERE YATAN HASTALARIN A LİSTESİNE GÖRE BAZI HASTALIKLARIN DAĞILIMI (1998)

HASTALIKLAR	TABURCU	ÖLEN	YATILAN GÜN
Tüm Hastalıklar	4.297.888	78.214	25.623.755
Enteriris ve ishal ile seyreden diğer hastalıklar	118.350	765	419.858
Brusella	4.092	6	30.338
Gıda zehirlenmesi (Bakteri kaynaklı)	8.761	94	24.105
Diğer Bakteri Hastalıkları	5.738	967	44.452
Akut Poliomyelit	213	16	2743
Kızamık	5.781	42	26.528
Gonogokok enfeksiyonu	772	4	3.771
Hidatik (Ekinokok, kist, tümör kaynaklı)	3495	25	53.953
Toksik olmayan guatr	26.929	25	182.444
Anemiler	35.140	295	196.284
Psikozlar	12.673	34	214.842
Nevrozlar, kişilik bozuklukları ve psikoza bağlı olmayan akıl bozuklukları	18.865	60	179.541
İltihaplı göz hastalıkları	23.074	0	118.569
Akut romatizma	14.397	68	90.410
Hipertansiyon	62.764	1.404	359.468
İskemik kalp hastalığı	98.644	4.624	587.065
Bronşit, amfizem, astım	139.717	1.646	1.069.008
Ankiloz ve sonradan olma kemik-kas bozuklukları	15.358	34	154.259
Perinetal hastalık nedenleri	17.867	2.079	133.078
Bademcik ve adenoitlerin hipertrofisi	54.834	42	201.347
Solunum sisteminin akut enfeksiyonu	64.065	501	310.667

Kaynak: SB Sağlık İstatistikleri 1999.

TABLO-15: TÜRKİYE'DE BİLDİRİMİ ZORUNLU BAZI HASTALIKLARIN VAKA SAYILARI

HASTALIKLAR	1995	1996	1997	1998	1999
Boğmaca	342	672	694	429	222
Difteri	4	22	2	6	4
Kızamık	13.544	27.171	22.795	27.120	16.329
Polio	32	19	6	26	0
Tetanoz	63	42	51	60	30
A. Dizanteri	19.457	18.585	20.602	23.248	22.980
B. Dizanteri	2.684	1.479	1.708	1.457	1.120
Hepatit-A	27.772	14.289	15.419	14.000	14.323
Hepatit-B	2.361	2.453	4.343	5.003	4.362
Kızıl	4.307	4.364	5.424	6.335	4.455
Menenjit	1.054	805	1.366	715	667
Paratiflo	475	582	1.278	712	929
Tifo	20.960	27.040	32.016	30.269	27.915
Kuduz	1	1	5	3	7
Burusella	8.184	9.480	11.812	12.330	11.462
Kanser	16.858	27.759	29.296	19.350	8.500
Sıtma	82.096	60.884	35.456	36.842	20.963
Tüberküloz	22.127	21.569	20.583	20.222	18.418

Kaynak: SB Sağlık İstatistikleri 1999.

II.2. SAĞLIK KURUMLARI

TABLO-16: TÜRKİYE'DE YATAKLI TEDAVİ KURUMLARININ DAĞILIMI (1999)

KURUMLAR	HASTANE SAYISI		YATAK SAYISI	
	Sayı	%	Sayı	%
SAĞLIK BAKANLIĞI	734	62.4	84.022	49.6
SSK	115	9.8	27.062	16.0
ÜNİVERSİTE	42	3.7	24.094	14.2
MSB	42	3.7	15.900	9.4
Diğer Bakanlıklar	2	0.02	680	0.4
KİT	10	0.08	2.217	1.3
Belediyeler	8	0.06	13.313	0.8
Dernek	19	0.2	1.448	0.9
Yabancı	4	0.03	320	0.2
Azınlık	5	0.03	934	0.6
ÖZEL	232	19.8	11.375	6.7
TOPLAM	1180	100.0	169.365	100.0

Kaynak: SB Sağlık İstatistikleri, 1999.

TABLO-17: TÜRKİYE'DE YATAKLI TEDAVİ KURUMLARI VE HASTA YATAKLARININ DALLARA GÖRE DAĞILIMI, 1999.

Kuruluşlar	HASTANE SAYISI	YATAK SAYISI	
	Sayı	Sayı	%
Genel Hastane	920	135.733	80.14
Sağlık Merkezi	153	2.095	1.24
Doğum ve Çocuk Bakımevi	51	8.437	4.98
Göğüs Hastalıkları Hastanesi	28	8.107	4.79
Göğ. Kalp ve Damar Cer. Mrk.	5	1.700	1.00
Krdiyoloji Enstitüsü	1	200	0.12
Ruh Sağ. ve Hastalıkları Hastanesi	8	6.296	3.72
Kemik Hastalıkları Hastanesi	3	1.450	0.86
Çocuk Hastalıkları Hastanesi	10	1.955	1.15
Fizik Ted. ve Rehab. Hastanesi	8	1.205	0.71
Onkoloji Hastanesi	3	816	0.48
Dişabet Hastanesi	3	71	0.04
Göz Hastalıkları Hastanesi	4	163	0.10
Böbrek Sağlığı ve Diyaliz Merk. Hastanesi	1	50	0.03
Meslek Hastalıkları Hastanesi	2	85	0.05
Zührevi Hastalıklar Hastanesi	2	100	0.06
Lepra Hastanesi	2	315	0.19
Acil Yardım ve Trav. Hastanesi	6	465	0.27
Diş Hastanesi	3	40	0.02
Dispanser ve Revir Yatağı	-	82	0.05
Toplam	1.213	169.365	100.0

Kaynak: SB Sağlık İstatistikleri, 1999.

TABLO-18: KURUM SAĞLIK TESİSLERİ VE YATAK SAYILARI

KURUMLAR	1995		1996		1997		1998	
	Tesis	Yatak	Tesis	Yatak	Tesis	Yatak	Tesis	Yatak
Genel Hastane	96	21859	95	21546	96	22940	98	23639
İhtisas Hastanesi	0	0	1	400	1	287	1	282
Doğumevi	8	2118	9	2318	9	2421	9	2472
Sanatoryum	4	2419	4	2419	4	2279	4	2130
Meslek Hastalıkları Hastanesi	2	82	2	82	2	82	2	85
Ruh Hastalıkları Hastanesi	2	452	2	452	2	452	2	452
Fizik Tedavi Hastanesi	1	100	1	100	1	100	2	256
Çocuk Hastalıkları Hastanesi	1	300	1	300	1	224	1	209
Göz Hastalıkları ve Göz Bankası	0	0	1	80	1	96	1	90
Huzurevi	1	47	1	47	1	47	1	47
Ağız ve Diş Hastalıkları	8	0	9	0	9	0	10	0
Dispanser	148	0	143	0	148	0	168	0
Sağlık İstasyonu	225	0	230	0	232	0	214	0
TOPLAM	496	27377	499	27744	507	28928	513	29664

Kaynak : SSK 1998 İstatistik Yılığ.

TABLO-19: BÖLGELERE GÖRE 10.000 KİŞİYE DÜŞEN YATAK SAYISI

Bölge	1992	1995	1997	1992-97 % Değişim
Marmara	19.0	17.8	18.8	-1.1
Ege	18.1	18.4	20.0	10.5
Akdeniz	19.5	20.8	20.9	7.1
İç Anadolu	17.4	19.0	20.4	17.2
Karadeniz	19.5	21.8	23.5	20.5
Doğu	13.8	14.5	16.5	19.5
Güneydoğu	9.8	10.5	10.9	11.2
TOPLAM	100.0	100.0	100.0	

Kaynak: TTB Binyıl Kapanırken Türkiye'de Sağlık Sektörünün Durumu (1999) verilerine dayanılarak hesaplanmıştır.

TABLO-20: YILLARA GÖRE HASTANE VE YATAK SAYILARI

Yıllar	1985	1990	1995	1996	1997	1998	1999	Değişim 85-99 %
Hastane Sayısı	722	899	1.051	1.076	1.125	1.180	1.213	68
Yatak Sayısı	103.918	131.638	151.972	155.819	161.269	164.887	169.365	62
Bir Yatağa Düşen Nüfus	495	414	405	402	406	393	383	-33
10.000 Nüfusa Düşen Yatak Sayısı	20.0	24.1	24.6	24.9	25.7	25.5	26.1	30

Kaynak: Sağlık Bakanlığı Sağlık İstatistikleri 1999 verilerine dayanılarak hesaplanmıştır.

TABLO-21: İLLERE GÖRE SSK KURUM VE YATAK SAYISI

İLLER	KURUM	YATAK	İLLER	KURUM	YATAK
Adana	2	756	Kocaeli	3	763
Adıyaman	1	50	Konya	4	533
Afyon	-	1	Kütahya	6	483
Ağrı	-	-	Malatya	1	316
Amasya	2	150	Manisa	4	360
Ankara	7	2.412	K. Maraş	2	250
Antalya	1	280	Mardin	-	-
Artvin	2	150	Muğla	3	220
Aydın	2	364	Muş	-	-
Bahkesir	3	431	Nevşehir	1	89
Bilecik	1	50	Niğde	1	110
Bingöl	-	-	Ordu	2	317
Bitlis	1	50	Rize	2	277
Bolu	1	180	Sakarya	1	280
Burdur	1	45	Samsun	2	290
Bursa	2	683	Siirt	-	-
Çanakkale	1	110	Sinop	1	130
Çankırı	-	-	Sivas	1	376
Çorum	2	241	Tekirdağ	2	82
Denizli	1	117	Tokat	2	222
Diyarbakır	1	330	Trabzon	1	300
Edirne	1	50	Tunceli	-	-
Elazığ	1	255	Ş. Urfa	1	200
Erzincan	1	120	Uşak	1	100
Erzurum	2	305	Van	1	100
Eskişehir	2	495	Yozgat	-	-
Gaziantep	1	580	Zonguldak	3	1102
Giresun	1	110	Aksaray	-	-
Gümüşhane	-	-	Bayburt	-	-

İLLER	KURUM	YATAK	İLLER	KURUM	YATAK
Hakkari	-	-	Karaman	-	-
Hatay	1	345	Kırıkkale	1	160
Isparta	1	110	Batman	1	50
İçel	2	1.052	Şırnak	-	-
İstanbul	11	5.980	Bartın	1	52
İzmir	4	1912	Ardahan	-	-
Kars	-	-	İğdir	-	-
Kastamonu	2	460	Yalova	-	-
Kayseri	1	310	Karabük	1	180
Kırklareli	2	94	Kilis	-	-
Kırşehir	1	100	Osmaniye	-	-

Kaynak: DPT, 1998.

TABLO-22: YILLARA GÖRE SAĞLIK OCAĞI VE SAĞLIK EVLERİ SAYISI

YILLAR	SAĞLIK OCAĞI	SAĞLIK EVLERİ
1963	19	37
1965	416	970
1970	851	2.231
1975	995	3.243
1980	1.467	5.776
1981	1.890	6.262
1982	1.967	6.749
1983	2.525	7.055
1984	2.793	8.086
1985	2.887	8.464
1986	3.019	9.040
1987	3.084	10.045
1988	3.170	10.531
1989	3.304	10.731
1990	3.454	11.075
1991	3.672	11.262
1992	3.901	11.490
1993	4.226	11.630
1994	4.575	11.878
1995	4.927	11.888
1996	5.167	11.877
1997	5.366	11.905
1998	5.538	11.881
1999	5.614	11.766

Kaynak: SB Sağlık İstatistikleri, 1999.

II.3. SAĞLIK FİNANSMANI

TABLO-23: SAĞLIK HARCAMALARI (1998)

Sağlık Harcamaları	SAYI	%
Toplam Sağlık Harcamalarının GSMH İçindeki Payı	-	4.0
Kişi Başı Sağlık Harcamaları	139.9 dolar	-
Satın Alım Gücü Paritesine Göre Kişi Başı Sağlık Harcamaları	279.1 dolar	-
Sağlık Bakanlığı Bütçesinin Genel Bütçeye Oranı	-	2.65
Kamu Sağlık Harcamalarının GSMH İçindeki Payı (1992-1996)	-	2.6
Toplam Sağlık Harcamalarının Kaynakları (1996)	-	-
1- Vergiler	-	43
2- Sigorta Primleri	-	25
3- Cepten Ödemeler	-	32
Toplam Sağlık Harcamalarının Sınıflandırılması (1996)	-	-
1- Koruyucu Sağlık Hizmetleri	-	3.0
2- Ayakta Tedavi Hizmetleri	-	22.0
3- Hastane	-	62.0

Kaynak: SB Sağlık İstatistikleri, 1999.

**TABLO-24: BÜTÇE İÇERİSİNDE SAĞLIK HİZMETLERİ (1)
(Cari Fiyatlarla, Milyar TL.)**

Yıl	Sağlık Bütçesi ⁽¹⁾				Konsolide Bütçe İçindeki Pay (%)			
	Toplam		Toplam		Toplam		Yatırım	
	Başlangıç Ödeneği	Harcama	Başlangıç Ödeneği	Harcama	Başlangıç Ödeneği	Harcama	Başlangıç Ödeneği	Harcama
1983	76	71	12	2	3,0	2,7	2,1	0,4
1984	101	101	16	4	3,1	2,7	2,2	0,6
1985	143	150	21	7	2,9	2,8	2,1	0,6
1986	200	220	38	13	2,8	2,6	2,9	0,7
1987	308	372	56	37	2,8	2,9	3,0	1,6
1988	570	641	96	69	2,7	3,0	2,8	1,9
1989	906	1.482	121	128	2,8	3,8	2,3	2,2
1990	2.651	3.213	424	322	4,1	4,7	4,3	3,3
1991	4.121	5.222	425	200	4,1	4,0	3,2	1,1
1992	9.810	10.499	814	715	4,7	4,0	3,0	2,2
1993	18.031	19.133	1.426	1.235	4,5	3,9	3,1	2,1
1994	30.321	31.538	2.613	1.365	3,7	3,5	3,1	1,8
1995	48.892	57.275	3.757	2.741	3,6	3,3	4,4	2,7
1996	98.287	117.119	12.390	5.041	2,8	3,3	3,5	1,4
1997	204.938	209.600 (2)	26.355	23.759 (2)	3,2	3,3	4,1	4,5
1998 (3)	391.703	-	32.613	-	2,6	-	2,2	-

Kaynak: Maliye Bakanlığı, DPT.

⁽¹⁾ Sağlık Bakanlığı ile Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü bütçeleri toplamıdır.

TABLO-25: SAĞLIK BAKANLIĞI BÜTÇESİNİN DEVLET BÜTÇESİNE ORANI (BİN TL.)

YIL	DEVLET BÜTÇESİ	BAKANLIK BÜTÇESİ	BAK.BÜT. DEV.BÜT.OR.(%)
1923	137.333	3.038	2,21
1925	183.932	4.860	2,64
1930	222.646	4.502	2,02
1935	190.011	4.820	2,54
1940	268.476	8.185	3,05
1945	603.404	18.809	3,12
1950	1.487.208	60.615	4,08
1955	2.940.727	152.463	5,18
1960	7.266.965	382.762	5,27
1965	14.421.419	590.950	4,10
1970	28.860.265	888.080	3,08
1975	107.680.514	3.815.161	3,54
1980	756.687.182	31.822.605	4,21
1985	5.412.082.049	137.462.333	2,54
1990	63.925.354.000	2.633.217.000	4,12
1991	105.207.150.000	4.433.762.000	4,21
1992	207.545.328.000	9.783.005.000	4,71
1993	398.710.000.000	18.184.911.000	4,56
1994	823.396.387.000	30.639.327.000	3,72
1995	1.335.978.053.000	49.417.951.000	3,70
1996	3.558.506.822.000	98.064.401.000	2,76
1997	6.344.685.500.000	204.499.276.000	3,22
1998	14.753.000.000.000	390.891.701.000	2,65

Not : Sağlık Bakanlığının 3418 Sayılı Kanun geliri hariçtir.

Kaynak: SB Sağlık İstatistikleri, 1999.

TABLO-26: SAĞLIK BAKANLIĞI HARCAMALARININ KAYNAKLARINA VE YILLARA GÖRE DAĞILIMI (1990-1996)

Kaynaklar	Dağılım (%)				
	1990	1992	1994	1996	1997
Genel Bütçe Harcamaları	83	80	79	73	73,4
Döner Sermaye Harcamaları	10	13	18	25	24,3
Fon Harcamaları	7	8	3	2	2,3

Kaynak: TTB Türkiye Sağlık İstatistikleri 2000. Sağlık Bakanlığı, Türkiye Sağlık Harcamaları ve Finansmanı 1997.

TABLO-27: TÜRKİYE'DE KİŞİ BAŞINA TOPLAM VE KORUYUCU SAĞLIK HARCAMALARI (DOLAR OLARAK)

	1992	1994	1996
Koruyucu sağlık harcaması	2.2	0.9	0.9
Toplam sağlık harcaması	102.8	77.2	108.0

Kaynak: Sağlık Bakanlığı 1998'den akt. TTB, 1999.

TABLO-28: TÜRKİYE'DE SAĞLIK BAKANLIĞI HARCAMALARININ YILLARA GÖRE DAĞILIMI (%)

Harcamalar	1992	1994	1996	1997	Değişim Oranı (1992-96) %
Koruyucu sağlık harcamaları	7.2	4.1	3.2	3.2	-56.6
Ayakta tedavi harcamaları	24.5	24.2	21.6	21.9	-11.6
Hastane harcamaları	51.1	60.8	62.0	61.4	20.2
Diğer	17.2	10.9	13.2	13.5	-21.5
TOPLAM	100.0	100.0	100.0	100.0	

Kaynak: Sağlık Bakanlığı 1998'den akt. TTB, 1999. Sağlık Bakanlığı Harcamaları ve Finansmanı 1997.

TABLO-29: SAĞLIK HARCAMALARI (1980-1998)

Yıl	GSMH (Milyar TL.)	Sağlık Harcaması (Milyar TL.)			Top Sağlık Harcaması GSMH (%)	Kamu/Toplam (%)	Kişi Başına Sağlık Har. (Bin TL.)	Kişi Başına Sağlık Har. (\$)	Kişi Başına Sağlık Har. (\$/SAĞP) (1)
		Kamu	Özel	Toplam					
1980	5.303.0	96.3	91.2	187.4	3.5	51.4	4.2	55.5	86.5
1981	8.022.7	116.3	135.3	251.6	3.1	46.2	5.5	50.1	86.3
1982	10.611.9	148.6	177.1	325.6	3.1	45.6	7.0	43.3	91.8
1983	13.933.0	204.1	239.1	443.2	3.2	46.0	9.3	41.3	99.0
1984	22.167.7	300.5	383.5	684.0	3.1	43.9	13.9	38.2	101.4
1985	35.350.3	461.2	572.7	1.033.9	2.9	44.6	20.5	39.2	102.0
1986	51.184.8	680.0	782.7	1.462.7	2.9	46.5	28.4	42.5	108.4
1987	75.019.4	1.114.6	1.125.3	2.239.9	3.0	49.8	42.6	49.9	122.9
1988	129.175.1	2.033.4	1.861.6	3.895.0	3.0	52.2	72.5	51.0	129.6
1989	230.369.9	4.530.3	3.213.4	7.743.7	3.4	58.5	141.1	66.5	149.0
1990	397.177.5	8.621.6	5.298.0	13.919.6	3.5	61.9	247.7	95.0	173.8
1991	634.431.1	14.846.7	8.532.3	23.378.9	3.7	63.5	408.0	97.8	182.4
1992	1.103.843.4	28.615.9	14.583.7	43.199.6	3.9	66.2	739.7	107.7	207.0
1993	1.929.250.0	58.000.0	27.000.0	85.000.0	4.2	68.2	1.428.8	130.1	247.2
1994	3.887.902.9	103.500.0	56.500.0	160.000.0	4.1	64.7	2.641.3	85.2	161.7
1995	7.854.887.2	193.000.0	107.000.0	300.000.0	3.8	64.3	4.825.4	105.6	234.2
1996 (2)	14.978.067.0	352.000.0	198.000.0	550.000.0	3.7	64.0	8.699.6	111.4	251.1
1997 (2)	29.054.455.0	655.000.0	385.000.0	1.040.000.0	3.6	63.0	16.182.7	119.8	259.1
1998 (3)	49.078.785.0	1.225.224.0	719.576.0	1.944.800.0	4.0	63.0	33.578.3	139.9	279.1

Kaynak: Yıldırım, S. "Sağlık Hizmetlerinde Harcama ve Maliyet Analizi", DPT Yayın No:2350, Ankara, 1994.

(1) Satınalma gücü paritesine göre hesaplanmıştır.

(2) Sağlık harcaması verileri tahminidir.

(3) Program.

TABLO-30: SSK'NIN GELİR VE GİDERLERİYLE İLİŞKİLİ KİMİ EKONOMİK VERİLER

	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Bütçe katkısı/toplam gelir (%)	0	0	11.5	21.2	14.2	0
Faiz/Toplam gelir (%)	1.8	1.5	11.9	0.9	1.9	1.9
Vadeli/Vadesiz hesap (%)	2.3	4.7	107.9	25.9	5.1	4.4
Faiz/Banka mevduatı (%)	12.2	15.6	152.0	13.7	19.5	22.1
İşveren prim borcu / Toplam gelir (%)	24.8	32.5	23.8	8.5	9.0	11.5
Kamu/Özel sektör prim borcu (%)	188.5	127.1	105.3	79.4	72.0	69.0
Sağlık tesis yatırımı/Toplam gider (%)	0.8	0.8	1.1	1.1	0.6	0.4

Kaynak: TTB, 1999.

TABLO-31: BAZI ÜLKELERDE SAĞLIK HİZMETLERİNİN FİNANSMANIYLA İLGİLİ GÖSTERGELER (1996)

Ülke	Sağlık Bakanlığı/ Bütçe (%)	Toplam sağlık harca- ması / GSMH (%)	Kişi başı sağlık harcaması (dolar)
Almanya	17	10.5	3036
Avusturya	14	7.9	2225
Avustralya	13	8.4	1873
ABD	19	14.2	3708
Fransa	16	9.6	2550
Hollanda	15	8.6	2150
İngiltere	14	6.9	1365
İtalya	11	7.6	1597
Kanada	5	9.2	1796
Macaristan	8	6.7	306
Norveç	4	7.9	2848
Portekiz	9	8.2	873
Yunanistan	7	5.9	693
Türkiye	3	3.7	108

Kaynak: TTB, 1999.

TABLO-32: SOSYAL SİGORTA PROGRAMLARININ KAPSADIĞI NÜFUS (1990-96)

KURULUŞLAR	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
I. EMELİ SANDIĞI							
TOPLAMI	8586098	9006852	9568396	10088082	10108632	10221904	10862368
1. Aktif Sigortalılar	1560000	1640000	1730000	1812000	1896000	1880403	1963751
2. Aylık Alanlar (Emekli, malul, dul ve yetim)	843443	878758	940277	999807	900738	952360	1048211
3. Bağlılar	6182655	6488094	6898119	7276275	7311894	7389141	7850406
II. SOSYAL SİGORTALAR KURUMU TOPLAMI	18977758	20016071	21364028	22876810	24810197	26536371	27988664
1. Aktif Sigortalılar	3446502	3598315	3796702	3976202	4202616	4410774	4624330
2. İsteğe Bağlı Aktif Sigortalılar	300000	300000	361863	438843	771906	980841	1055513
3. Tarımdaki Aktif Sigortalılar	74407	93756	115174	177145	212995	253463	244232
4. Aylık Alanlar (Emekli, malul, dul ve yetim)	1596634	1717095	1851522	1999007	2175149	2337755	2539696
5. Bağlılar	13560215	14306905	15238767	16285613	17447531	18553538	19524893
III. BAĞ-KUR TOPLAMI	13361456	13509314	13923311	14028954	13448018	13490064	13709287
1. Aktif Sigortalılar	1967379	1989650	2038438	2002266	1838534	1791246	1766809
2. İsteğe Bağlı Aktif Sigortalılar	106019	103366	99170	92068	83317	78973	87351
3. Tarımdaki Aktif Sigortalılar	752075	732526	752863	776634	778547	799132	796805
4. Aylık Alanlar (Emekli, malul, dul ve yetim)	595889	655646	711994	777968	825595	880320	1109648
5. Bağlılar	9940094	10028126	10320846	10380018	9922025	9939893	9948674
IV. ÖZEL SANDIKLAR TOPLAMI	312186	269054	234665	261369	257989	291247	308023
1. Aktif Sigortalılar	84072	84154	74287	73205	71037	70854	71465
2. Aylık Alanlar (Emekli, malul, dul ve yetim)	32409	37201	41050	45857	47114	51948	58744
3. Bağlılar	195705	147699	119328	142307	139838	168445	177814
V. SAĞLIK HİZMETLERİ BAKIMINDAN SOSYAL SİGORTALAR KAPSAMI	30875840	32676465	35005226	36987418	38404912	39979142	42428375
VI. GENEL TOPLAM	41237498	42801291	45090400	47255215	48624836	50539586	52868342
1. Aktif Sigortalılar	7057953	7312119	7639427	7863673	8008187	8153277	8426355
2. İsteğe Bağlı Aktif Sigortalılar	406019	403366	461033	530911	855223	1059814	1142864
3. Tarımdaki Aktif Sigortalılar	826482	826282	868037	953779	991542	1052595	1041037
4. Aylık Alanlar (Emekli, malul, dul ve yetim)	3068375	3288700	3544843	3822639	3948596	4222883	4756299
5. Bağlılar	29878669	30970824	32577060	34084213	34821288	36051017	37501787
VII. SİGORTALI NÜFUS ORANI (Yüzde)	72,7	74,0	76,5	78,7	79,6	81,3	83,6
VIII. SAĞLIK KAPSAMINDAKİ NÜFUS ORANI (Yüzde)	54,4	56,5	59,4	61,6	62,8	64,3	67,1
IX. GENEL NÜFUS TOPLAMI	56754000	57853000	58946000	60034000	61110000	62171000	63221000

Kaynak: DPT, 1998.

TABLO-33: İLLERE GÖRE SSK'LI SAYISI VE ORANI

İLLER	TOPLAM SİGORTALI SAYISI	NÜFUSA ORAN	İLLER	TOPLAM SİGORTALI SAYISI	NÜFUSA ORAN
Adana	933.235	55	Kocaeli	911.311	76
Adıyaman	81.411	12	Konya	652.190	33
Afyon	222.601	28	Kütahya	337.275	52
Ağrı	22.731	5	Malatya	270.465	33
Amasya	122.900	36	Manisa	531.692	43
Ankara	2.516.770	67	K. Maraş	210.430	21
Antalya	867.892	56	Mardin	59.750	9
Artvin	87.365	48	Muğla	453.896	70
Aydın	501.481	55	Muş	26.410	6
Balıkesir	522.376	50	Nevşehir	93.599	33
Bilecik	143.929	74	Niğde	81.050	26
Bingöl	25.044	11	Ordu	196.179	23
Bitlis	21.358	6	Rize	229.569	71
Bolu	278.357	50	Sakarya	384.767	52
Burdur	85.403	34	Samsun	460.856	40
Bursa	1.660.768	83	Siirt	24.585	9
Çanakkale	220.126	49	Sinop	82.349	39
Çankırı	55.096	22	Sivas	208.994	30
Çorum	200.405	35	Tekirdağ	455.884	79
Denizli	532.956	65	Tokat	163.603	24
Diyarbakır	275.015	21	Trabzon	337.452	40
Edirne	159.613	40	Tunceli	20.774	25
Elazığ	175.734	34	Ş. Urfa	239.776	18
Erzincan	65.698	24	Uşak	172.517	55
Erzurum	158.782	18	Van	83.934	11
Eskişehir	500.509	76	Yozgat	78.360	13
Gaziantep	418.488	37	Zonguldak	594.456	98
Giresun	155.367	34	Aksaray	65.076	19
Gümüşhane	32.508	21	Bayburt	14.429	15
Hakkari	12.498	6	Karaman	80.443	36
Hatay	364.533	30	Kırıkkale	124.135	35
İsparta	166.528	36	Batman	67.942	17
İçel	680.094	44	Şirnak	14.323	4
İstanbul	8.593.769	92	Bartın	124.836	67
İzmir	2.717.355	86	Ardahan	10.823	8
Kars	32.165	10	İğdır	13.823	9
Kastamonu	142.162	40	Yalova	97.009	58
Kayseri	512.130	52	Karabük	176.763	78
Kırklareli	201.170	63	Kilis	15.747	15
Kırşehir	66.854	28	Osmaniye	46.753	11

Kaynak: SSK 1998 İstatistik Yıllığı, DPT 1999.

II.4. SAĞLIK İNSAN GÜCÜ

TABLO-34: YILLARA GÖRE SAĞLIK ÇALIŞANI SAYISI

Yıllar	1994	1995	1996	1997	1998	Değişim 1994-98 %
Hekim	65.832	69.349	70.947	73.659	77.344	17,4
Uzman Hekim	27.564	29.846	31.126	32.511	34.189	24
Pratisyen Hekim	38.268	39.503	39.821	41.148	43.155	12,8
Dişhekim	11.997	11.717	12.406	12.737	13.421	11,9
Eczacı	18.366	19.090	19.861	20.557	21.441	16,7
Sağlık Memuru	30.811	34.342	39.075	39.658	41.461	34,6
Hemşire	56.280	64.243	64.526	67.265	69.246	23
Ebe	35.604	39.551	38.945	40.230	41.059	15,3

Kaynak: Sağlık Bakanlığı Sağlık İstatistikleri 1999 verilerine dayanılarak hesaplanmıştır.

TABLO-35: SAĞLIK ÇALIŞANLARININ KURUMLARA GÖRE DAĞILIMI (1998)

Sağlık Çalışanı	Toplam	Sağlık Bakanlığı	SSK	Üniversite	Diğer	Özel	Kişi Başına Düşen Nüfus
Hekim	77344	39329	7540	13835	5420	11220	813
Uzman	34189	12708	4292	6590	2331	8268	1839
Pratisyen	43155	26621	3248	7245	3089	2952	1457
Dişhekim	13421	2212	621	944	831	8813	4684
Eczacı	21.441	987	995	605	606	18248	2.932
Sağlık memuru	41641	30285	2934	3085	2748	2409	1516
Hemşire	69246	40578	8964	10766	5583	3355	908
Ebe	41059	38020	1684	125	147	1083	1531

Kaynak: Sağlık Bakanlığı Sağlık İstatistikleri 1999.

TABLO-36: SAĞLIK OCAKLARINDAKİ SAĞLIK ÇALIŞANLARININ DAĞILIMI (1998)

SAĞLIK ÇALIŞANI	SAYI	%
Pratisyen hekim	13575	28,4
Dişhekim	193	0,4
Eczacı	120	0,25
Sağlık memuru	7884	16,75
Hemşire	10415	22,2
Ebe	11163	23,7
Çevre sağlığı teknisyeni	2636	5,6
Laboratuvar teknisyeni	1116	2,3
TOPLAM	47.102	100

Kaynak: Sağlık Bakanlığı Sağlık İstatistikleri 1999 verilerine dayanılarak hesaplanmıştır.

TABLO-37: SAĞLIK BAKANLIĞI SAĞLIK ÇALIŞANLARININ İLLERE GÖRE DAĞILIMI, 1997.

İLLER	UZMAN HEKİM	PRATİSYEN HEKİM	DİŞ HEKİMİ	ECZACI	SAĞLIK MEMURU	HEMŞİRE	EBE
TOPLAM	11.538	25.723	2.199	1.130	29.665	40.695	37.361
Adana	279	718	40	14	655	851	990
Adıyaman	47	187	14	7	312	370	274
Afyon	115	296	18	11	517	438	563
Ağrı	20	112	8	5	160	213	131
Amasya	35	131	11	4	303	379	331
Ankara	1.531	2.825	349	239	2.477	3.387	2.195
Antalya	342	688	52	22	568	1.097	1.190
Artvin	40	123	9	2	199	261	284
Aydın	188	478	43	17	462	859	771
Balıkesir	237	424	52	22	545	1.010	1.130
Bilecik	32	96	6	2	103	175	144
Bingöl	22	82	7	5	183	215	133
Bitlis	19	82	6	4	106	168	105
Bolu	122	163	16	8	251	437	309
Burdur	54	139	6	5	257	306	406
Bursa	365	666	53	22	812	1.081	1.050
Çanakkale	108	185	26	4	274	542	542
Çankırı	30	96	11	3	214	175	137
Corum	91	202	16	9	337	297	304
Denizli	132	365	31	11	505	715	974
Diyarbakır	99	339	27	15	507	693	506
Edirne	105	189	16	4	194	385	494
Elazığ	68	305	15	12	312	450	416
Erzincan	32	138	9	5	186	244	132
Erzurum	81	256	16	11	537	517	349
Eskişehir	105	334	25	18	459	604	499
Gaziantep	136	299	28	21	338	510	386
Giresun	68	158	15	2	450	584	458
Gümüşhane	22	104	5	0	98	94	101
Hakkari	10	54	3	4	100	127	57
Hatay	188	376	30	13	355	453	554
Isparta	107	302	16	12	443	529	635
İçel	234	472	49	17	749	1.046	1.217
İstanbul	2.204	3.508	239	134	1.693	3.650	2.470
İzmir	1.006	2.310	277	165	1.350	2.600	2.032
Kars	29	102	9	6	148	257	264
Kastamonu	117	212	17	3	325	334	246
Kayseri	124	382	21	10	656	415	586
Kırklareli	71	124	13	5	190	263	289
Kırşehir	45	100	9	1	235	126	274
Kocaeli	142	328	37	16	397	646	698
Konya	253	651	35	27	815	827	893
Kütahya	75	211	12	2	365	342	391
Malatya	81	284	19	11	475	655	680
Manisa	246	490	56	31	426	848	915

İLLER	UZMAN HEKİM	PRATİSYEN HEKİM	DİŞ HEKİMİ	ECZACI	SAĞLIK MEMURU	HEMŞİRE	EBE
K.maraş	106	295	18	8	521	644	623
Mardin	40	186	8	8	223	349	180
Muğla	166	291	36	10	327	849	733
Muş	19	103	6	6	169	208	114
Nevşehir	39	122	11	3	325	164	179
Niğde	43	145	11	3	228	218	299
Ordu	110	231	17	4	356	622	613
Rize	60	118	9	1	169	197	172
Sakarya	115	191	18	3	325	318	423
Samsun	215	445	35	16	743	838	798
Siirt	23	66	8	5	122	186	85
Sinop	30	103	7	1	229	209	192
Sivas	77	295	10	4	336	374	381
Tekirdağ	125	252	17	5	268	476	420
Tokat	84	244	16	1	502	544	552
Trabzon	111	404	31	11	647	730	606
Tunceli	4	69	5	4	109	149	178
Ş.urfa	90	265	19	9	309	465	253
Uşak	59	144	17	6	229	244	437
Van	55	167	10	9	231	424	230
Yozgat	60	220	11	3	402	292	295
Zonguldak	70	172	13	5	153	299	347
Aksaray	52	155	11	1	141	132	134
Bayburt	11	72	3	0	62	61	41
Karaman	26	91	8	2	140	135	139
Kırıkkale	54	105	10	3	367	181	177
Batman	30	84	9	6	164	135	133
Şırnak	8	61	5	5	95	153	78
Bartın	33	73	6	3	83	123	111
Ardahan	13	65	5	5	82	114	102
Iğdır	18	59	6	5	58	124	146
Yalova	41	79	10	1	86	117	99
Karabük	35	88	7	6	117	134	150
Kilis	20	60	4	6	49	98	87
Osmaniye	39	117	10	1	255	214	349

Kaynak: Sağlık Bakanlığı Sağlık İstatistikleri 1999.

TABLO-38: SSK'DA HEKİM, EBE-HEMŞİRE VE DİŞ HEKİMLERİNİN SORUMLU OLDUKLARI NÜFUSUN DEĞİŞİMİ

	1991	1993	1995	1997	Değişim 1991-97 (%)
Toplam SSK'lı	3598315	3976202	4410744	5066745	40.8
Toplam nüfus	19247460	21554909	24289899	28040848	45.7
Hekim	6219	6809	7316	7524	21.0
Ebe-hemşire	6427	6389	8641	9320	45.0
Dış hekimi	412	424	453	500	21.4
Nüfus/hekim	3095	3166	3320	3727	20.4
Nüfus/ ebe-hemşire	2995	3374	2811	3009	0.5
Nüfus/ dışhekimi	46724	50837	53620	56082	20.0

Kaynak: TTB, 1999.